

Sygn. akt X Ga 511/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Żymełka

Sędziowie: SSO Żaneta Bloma – Wojciechowska, SSO Iwona Wańczura (spr.)

Protokolant : Katarzyna Bocian

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2017 r.

sprawy

z powództwa: (...) **Spółki Akcyjnej w W.**

przeciwko: (...) **Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 9 sierpnia 2016 r., sygn. akt VII GC 2418/15

1) oddała apelację,

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda koszty postępowania odwoławczego w kwocie 120 zł (sto dwadzieścia złotych).

SSO Żaneta Bloma – Wojciechowska SSO Katarzyna Żymełka SSO Iwona Wańczura

Sygn. akt X Ga 511/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd I instancji zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 166,05 zł z odsetkami ustawowymi od 30 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku oraz 107 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, uznając za bezsporne, że w dniu 21 stycznia 2013 roku na skutek kolizji drogowej doszło do uszkodzenia pojazdu marki (...), nr rej. (...) objętego umową ubezpieczenia autocasco zawartą z powódką. Sprawca kolizji posiadał zawartą z pozwaną umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Poszkodowany zgłosił szkodę powódce w ramach umowy autocasco. Powódka wypłaciła poszkodowanemu odszkodowanie i pokryła koszty najmu samochodu zastępczego. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zdarzeniem z dnia 21 stycznia 2013 roku i zrefundowała powódce kwotę 1 320,56 zł wypłaconą poszkodowanemu przez powódkę na podstawie umowy autocasco. Na podstawie dowodów przytoczonych w uzasadnieniu orzeczenia Sąd I instancji ustalił, że uszkodzony samochód stanowił własność (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Właściciel oddał samochód I. K.

do korzystania na podstawie umowy leasingu. W okresie od dnia 28 grudnia 2012 roku do dnia 27 grudnia 2013 roku powódka obejmowała ochroną ubezpieczeniową autocasco samochód (...) nr rej. (...) na podstawie umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą seria (...). Powódka najęła pojazd zastępczy (...), który następnie w ramach umowy autocasco oddała do korzystania I. K. na okres jednego dnia. Stawka dzienna za najem pojazdu zastępczego została ustalona przez powódkę z wynajmującym na kwotę 166,05 zł brutto. Powódka zapłaciła kwotę 166,05 zł brutto tytułem czynszu najmu.

Poszkodowany oddał uszkodzony pojazd do warsztatu celem naprawy. Naprawa została wykonana. I. K. w okresie naprawy korzystał z pojazdu zastępczego. I. K. prowadzi nadzory budowlane. Samochód jest mu niezbędny do przemieszczania się pomiędzy różnymi inwestycjami. Pismem z dnia 24 grudnia 2013 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty regresu w kwocie 166,05 zł z tytułu wypłaconego odszkodowania za świadczoną usługę (...). Pozwana odmówiła zrefundowania powódkę kosztów za wynajem pojazdu zastępczego.

Na tej podstawie Sąd I instancji zważył:

Zgodnie z art. 828 § 1 k.c., jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości wypłaconego odszkodowania. Tak więc art. 828 k.c. zawiera regulację regresu ubezpieczeniowego, jako jednej z postaci wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela, o których mowa w art. 518 § 1 pkt 4 k.c. Ubezpieczyciel nabywa to samo roszczenie, które przysługiwało ubezpieczonemu przez sam fakt zapłaty odszkodowania.

Powódka wykazała dokumentami, jak i zeznaniami świadka I. K., że była związana umową ubezpieczenia autocasco samochodu (...) nr rej. (...), na podstawie której była zobowiązana do pokrycia kosztów najmu samochodu zastępczego. W konsekwencji w sprawie znajdował zastosowania przepis art. 828 § 1 k.c. i na powódkę, z chwilą zaspokojenia roszczeń ubezpieczającego, przeszły z mocy prawa roszczenia wobec pozwanej, która bezspornie ponosiła odpowiedzialność za szkodę.

Faktem jest, że powódka nie wypłaciła poszkodowanemu, ani korzystającemu z przedmiotu leasingu odszkodowania w formie gotówkowej. W niniejszym przypadku powódka spełniła obowiązek odszkodowawczy wynikający z umowy ubezpieczenia autocasco poprzez najęcie, opłacenie pojazdu zastępczego i oddanie go do korzystania I. K.. Podkreślić trzeba, że powódka najęła pojazd zastępczy na rzecz ubezpieczonego i z chwilą powstania zobowiązania do zapłaty czynszu najmu powstała szkoda po stronie ubezpieczonego. Szkoda została zaspokojona na skutek zapłaty czynszu najmu przez ubezpieczyciela. Świadczenie spełnione przez powódkę miało zatem charakter pieniężnego odszkodowania, pomimo że nie zostało wypłacone do rąk ubezpieczonego tylko do rąk wierzyciela. Zapłata odszkodowania przybrała zatem formę przekazu, gdyż postępowanie powódki sprowadzało się do tego, że powódka uiściła na rzecz wynajmującego określoną kwotę pieniężną tytułem czynszu najmu w miejsce poszkodowanego. Taka forma odszkodowania miała takie same skutki jak wypłacenie kwoty pieniężnej ubezpieczonemu, który sam dokonałby zapłaty za czynsz najmu samochodu zastępczego wynajmującemu. Powódka uprościła metodę zapłaty odszkodowania za szkodę związaną z brakiem możliwości korzystania z uszkodzonego samochodu w czasie jego naprawy. Zatem w świetle art. 828 k.c. przysługiwało jej roszczenie regresowe do pozwanej w zakresie poniesionych przez nią kosztów najmu pojazdu zastępczego na rzecz ubezpieczonego.

Pozwana nie kwestionowała stawki najmu zapłaconej przez powódkę.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynikało, aby ubezpieczony, jak i powódka był uprawniony do odliczenia podatku VAT w związku z najmem samochodu zastępczego. Z uwagi na to odszkodowanie przysługiwało w kwocie brutto.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 828 k.c. w związku z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach Obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i art. 436 § 2 k.c. Sąd zasądził od pozwanej na rzecz

powódki kwotę 166,05 zł, o odsetkach orzekł na podstawie art. 481 k.c. w związku z art. 14 u.o.o., a na mocy art. 98 k.p.c. obciążył pozwaną kosztami procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 361 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez błędne zastosowanie i uznanie, że w tak ustalonym stanie faktycznym istnieją podstawy do przyjęcia odpowiedzialności pozwanej za wypłacone w ramach assistance świadczenie,

- art. 828 k.c. poprzez błędne jego zastosowanie i uznanie, że świadczenie wypłacone w ramach assistance może stanowić podstawy roszczenia regresowego,

- art. 17 a ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez jego niestosowanie i błędne uznanie, że odszkodowanie dochodzone przez powódkę powinno być przyznane w kwocie brutto, podczas gdy zgodnie z tym przepisem odszkodowanie wypłaca się w kwocie wyłącznie w przypadku, gdy dany podmiot nie jest podatnikiem podatku VAT, tymczasem powódka jako nabywca faktury za najem, który sama zorganizowała w związku ze świadczeniem z assistance jest podatnikiem VAT i miała możliwość odliczenia tego podatku.

Apelująca domagała się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenia od powódki kosztów procesu za obie instancje, W uzasadnieniu pozwana przytoczyła argumentację na poparcie zarzutów apelacyjnych, podnosząc, że dochodzone roszczenie dotyczy usługi na rzecz ubezpieczonego i w sensie prawnym nie stanowi wypłaty odszkodowania przez zakład ubezpieczeń, gdyż art. 828 § 1 k.c. przewiduje wyłącznie przejście na zakład ubezpieczeń roszczenia odszkodowawczego ubezpieczonego do wysokości wypłaconego odszkodowania, nie zaś do wysokości ogólnych kosztów poniesionych przez zakład ubezpieczeń w związku z likwidacją ubezpieczeń. Odnosząc się do kwestii podatku VAT pozwana wskazała, że dochodzone odszkodowanie za szkodę poniesioną przez ubezpieczyciela jako podatnika podatku od towarów i usług na skutek zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy (samochodu) nie obejmuje tego podatku mieszczącego się w cenie nabycia rzeczy lub usługi w zakresie, w jakim poszkodowany mógłby obniżyć należny od niego podatek o kwotę podatku naliczonego przy nabywaniu rzeczy lub usługi.

W odpowiedzi powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania za instancję odwoławczą, przytaczając orzecznictwo sądowe i wykazując, że likwidacja szkód zarówno z ubezpieczeń autocasco jak i odpowiedzialności cywilnej, może następować w formie gotówkowej i bezgotówkowej. Wskazała też, że ani powódce, ani poszkodowanemu nie przysługiwała możliwość odliczenia podatku VAT, a wynajem pojazdu został zorganizowany w ramach ubezpieczenia AC poszkodowanego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja pozwanej nie może odnieść skutku, gdyż wyrok Sądu I instancji jest słuszny, odpowiada prawu, oparty został na prawidłowo dokonanych ustaleniach faktycznych, które Sąd Okręgowy w pełni podziela, przyjmując jako własne, stąd obszernie je przytoczył. Na tej podstawie Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował przepisy prawa, w uzasadnieniu orzeczenia szczegółowo uzasadniając swoje stanowisko, w szczególności, z jakich przyczyn uznał odpowiedzialność pozwanej w świetle art. 822 § 1 k.c. i 828 § 1 k.c. Trafność orzeczenia Sądu I instancji potwierdza podjęta w późniejszym czasie uchwała Sądu Najwyższego z 30 listopada 2016 r, III CZP 74/16, stanowiąca, że ubezpieczycielowi, który pokrył koszty najmu pojazdu zastępczego w ramach umowy ubezpieczenia assistance, przysługuje na podstawie art. 828 § 1 k.c. roszczenie regresowe wobec ubezpieczyciela sprawcy szkody.

W uzasadnieniu uchwały wskazuje się między innymi, że koszty poniesione na udostępnienie pojazdu zastępczego stanowią część szkody poniesionej przez poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym i podlegają naprawieniu przez

ubezpieczyciela sprawcy od odpowiedzialności cywilnej. Dla ziszczenia się przesłanki „zapłacenia odszkodowania” warunkującej powstanie na rzecz ubezpieczyciela roszczenia regresowego, o którym mowa w art. 828 § 1 k.c., bez znaczenia pozostaje, w jaki sposób ubezpieczyciel dochodzący tego roszczenia spełnił świadczenie wobec poszkodowanego, tj. czy dostarczył (bezpośrednio albo za pośrednictwem innego podmiotu) taki samochód, czy też wypłacił w pieniądzu odszkodowanie pokrywające koszty poniesione przez poszkodowanego na wynajęcie takiego samochodu.

Właściwie też Sąd I instancji zasądził i uzasadnił to rozstrzygnięcie w zakresie przyznania należności w wysokości brutto, uznając że ani powódka, ani poszkodowany nie byli uprawnieni do odliczenia podatku VAT w związku z najmem samochodu zastępczego.

Zgodnie z art.3 ust.1 obowiązującej w okresie zdarzenia, skutkującej odpowiedzialnością pozwanej ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, „przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych”, a czynnościami ubezpieczeniowymi, o których mowa w ust. 1, jest zawieranie umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych lub zlecanie ich zawierania uprawnionym pośrednikom ubezpieczeniowym w rozumieniu ustawy z dnia

22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym, a także wykonywanie tych umów, (ust.3 pkt 1) oraz wypłacanie odszkodowań i innych świadczeń należnych z tytułu umów, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 1a.

Z kolei art. 43 ust.1. pkt 37) ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług stanowi, że zwalnia się od podatku usługi ubezpieczeniowe, usługi reasekuracyjne i usługi pośrednictwa w świadczeniu usług ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych, a także usługi świadczone przez ubezpieczającego w zakresie zawieranych przez niego umów ubezpieczenia na cudzy rachunek, z wyłączeniem zbywania praw nabytych w związku z wykonywaniem umów ubezpieczenia i umów reasekuracji. Skoro więc usługi ubezpieczeniowe polegają na wypłacie określonego odszkodowania, a ustalono wyżej, że wynajęcie dla poszkodowanego pojazdu zastępczego stanowi formę takiego odszkodowania, przyjęć należy, że powódka

w tym zakresie była zwolniona od podatku VAT, a tym samym w oparciu o obowiązujący w 2013 r. art. 17a ustawy o działalności ubezpieczeniowej uprawniona była żądać roszczenia regresowego z uwzględnieniem tego podatku, gdyż nie mogła dokonać jego odliczenia.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanej jako bezzasadną, orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego na mocy art. 98 k.p.c.

SSO Żaneta Bloma-Wojciechowska SSO Katarzyna Żymełka SSO Iwona Wańczura